

movanja o „nepopuštanju“ jedva moglo očekivati. Na kraljevom stolu nalazi se de facto jedan memorandum (najnoviji) predsjednika sabora Justha, u kojemu isti izjavljuje, da će nezavisna stranka pristati na to, da se rješenje bankovnog pitanja odgodi za dvije godine, ali da u ime toga traži, da većina članova budućega kabineta budu nezavisnjaci. Na kraljev zahtjev, da buduća vlada ima provesti izbornu reformu na temelju obćeg, tajnog i jednakog prava glasa, pristaju Justh i Kossuth bezuvjetno.

Gospodin Justh onako uzgred, preporučuje u ovom memorandumu svoju malenkost za ministra predsjednika i ujedno ministra unutarnjih poslova, dočim bi Kossuth zadržao svoju dosadašnju listnicu. Medjutim je izključeno, da bi Just mogao postati ministrom predsjednikom, jer je za to mjesto danas na dvoru najpobitniji kandidat sam grof Andrassy, koji se upravo na štreberski način nameće, premda zna, da ga nezavisnjaci ni malo ne mare. Grof Andrassy primljen je u tajnosti već nekoliko puta od prietolonasljednika, kojega je, kažu, sasvim zadobio za svoj glas.

Justhov memorandum predložio je kralju glavom grof Tasilo Festichek, koji je nedavno posjetio Kossutha. Sigurno je, da je glede rješenja krize pala u Beču odluka. Potankosti naravno još nisu poznate, ali se u dobro upućenim političkim krugovima pronoše o tome dvije verzije. Prema jednoj imenovati će kralj grofa Andrassy-a ministrom predsjednikom, dočim će ostali članovi kabineta biti nezavisnjaci, — a po drugoj, u koju se slabije vjeruje, imao bi sam Justh postati ministrom predsjednikom na čelu čisto nezavisnjačke vlade. U prvom slučaju nije izključeno, da će grof Festichek postati ministrom unutarnjih poslova. Govori se i o trećoj mogućnosti, a ta je, da bi kralj imenovao grofa Festicheha za ministra predsjednika. Naravno je, da bi Justhovo ili Festichevo predsjedništvo izazvalo ogromnu senzaciju, ali, kao što vidimo, senzacije nisu izključene. Grof Festichek važi u magjarskim političkim krugovima kao protipol aulničkog magnata, a poznate su i simpatije istoga za pučku stranku. Moguće je i to, da će pučka stranka odustati od kandidature grofa Aladara Zichya, ako umjesto istoga grof Festichek udje u novi kabinet.

O ministarstvu Kluen Hedervary-Lukacs nitko ne govori više, prem je poznato, da je kralj zahtijevao, da ministrom financija novoga kabineta bude Ladislav Lukacs.

U svim ovim slučajevima ostala bi magjarska koalicija kao takova sve dotle skupa, dok ne provede izbornu reformu, a tada bi imao usliediti raspust magjarskog sabora i novi izbori ne temelju novog izbornog zakona.

Vjesto će biti udešeno svakako, ako Andrassy postane ministrom predsjednikom, ili Festichek ministrom unutarnjih poslova. Obadvojica su naime najžešći protivnici izborne reforme na temelju obćeg, tajnog i jednakog prava glasa, a bila bi im povjerna zadaća, da tu i takovu izbornu reformu provedu! Položaj istih naprama ostalim ministarskim drugovima i „solidarnosti“ novog kabineta biti će zaista prizor za bogove! Novi kabinet nosio bi već od svog postanka crva u grudima, koji će mu sigurno doći glave, a o izbornoj reformi naravno da ne će moći biti ni govora. Gospoda nezavisnjaci i njihovi ministri skupili će za to ipak i novi pakt sa krunom, a hoće li biti u stanju ovaj pakt u cijelosti provesti, za to će u časovima mamurluka nad ovom „sjajnom pobjedom“ slabo tko pitati.

Priručnik za ribara.

XII. Ribanje tunja (Thynnus thynnus).

I „šabakunima“ tunji se ribaju ponajviše u Dalmaciji i to do sjevernih otoka. Na Rabu nalazimo već na uređere „tunare“ sa „stiražom“ i što dalje idemo, to bivaju sve češće. U Planinskom području ih je najviše. A zašto? Tunji koji su provalili i sretno umakli iz dalmatinskih voda, ili su se ravno uputili iz Otranta put sjevera, kad prevale Kvarner naidju na Promontor. S jedne strane ima da biraju dubinu, a s druge plitčinu. Pošto je tunj stanovnik dubokog mora, to on radije bira Volovsko-Riečki zaljev i mal ne veliki bašarni kreću ovim putem, dok po koji prelazi u Ostarske mrtve vode, koje buduć plitke, grizu i tunji ne vidi ure da ih se oslobodi, te brči k istočnoj obali Italije i vraća se natrag. Plitčina mora, koje oblieva Istru sa zapadne strane, kao što i njegova mutnoća uzrokom su, da veliki dio tunje ne ide dalje, već ulazi u Volovsko-Riečki zaljev i povraća se Planinskim zaljevom nazad, zalazeć kao i pri prvom putu u sva ona mjesta, gdje su našli dobru pašu i gdje ne vlada i ne caruje dinamit, puška i striela.

Da tunji sledje redovito put koji sam opi-

Zborna sloga frankovaca i rauchovaca.

Znakovi potpunoga saveza rauchovaca i frankovaca sve se više javljaju, tako da će do sledjećih saborskih izbora izaći bez sumnje sa zajedničkim kandidatima nove raucho-frankovačke koalicije. Za sada se čine samo pokusi, kako će to djelovati na teliče, a kad se malo priuče, onda će se izaći posve sa farbom van.

Prvi korak tome zajedinstvu vidio se kod prošlih saborskih izbora i u glasovitom predizbornom članku „Narodnih Novina“, kad su službeno preporučivale kandidate stranke, kojoj su tendencije „naperene proti našim temeljnim držav. zakonima“, makar je Rauch prema tim tendencijama najavljivao najveću strogost i makar su iste novine još par dana prije pisale, da činovnici „prema svojoj zakletvi ne mogu i ne smiju biti otvoreni protivnici našega ustava, sadržanog u temeljnim zakonima zemlje, a po gotovo da ne mogu biti agitatori proti ustavnim temeljima od g. 1867. i 1868, te aktivni članovi stranaka, koje rade o rušenju tih temelja“.

Ovo treba naročito zapamtiti, obzirom na „rušiteljni“ rad tih temelja po gg. Ogrizoviću, Bošnjaku i Badovincu!

Drugi korak zajedinstva rauchovaca i frankovaca opazio se sada prigodom izbora nekih županijskih skupština u Slavoniji.

Prošli tjedan birana su četiri takova skupština iz bošnjačkog i ceranskog kotara.

Koalirci postavile svoje kandidate a frankovci i rauchovci opet svaki svoje, ali izašli su pomiešani, jer su se — složili.

Koalicija je kandidirala Kutuzovića, Jarića, Nikoljčića i Babogredca.

Rauchovci kandidirale: Weinbergera, Kopicu bilježnika, Krbavca, upravitelja župe i načelnika Albrechta.

Frankovci su kandidirali: Krbavca, Komesarovića, Gabrića i Lešića.

Rauchovci i frankovci su dakle zajednički kandidirali popa Krbavca, čime su dobili frankovačke glasove i tako je izašla sa tridesetak glasova većine rauchovačka listina sa tri rauchovca i jednim frankovcem. Tako će se valjda pogoditi saveznici i za saborske izbore. Tri četvrtine mandata rauchovcima, da imaju većinu, a jedna četvrtina frankovcima, da budu „jaka“ „opozicija“!

Rauchova „Ustavnost“ klikće od veselja nad tim uspjehom, pa se već „zauvano nada, da će bošnjački kotar kod sledjećih izbora biti ustavnjački!“

Ali i Rauchove „Novosti“, kojima je Rauch namjestio za faktoluma dra. Vladimira Franka a odg. urednikom Aladara Kottasa, klikću od veselja radl tog izbora, pak ga bilježe pod naslovom: „Starčevićanska pobjeda“. Izbor dakle, koji Rauchovoj „Ustavnosti“ daje zaufone nade, da će učiniti bošnjački kotar „ustavnjačkim“ označuju tobož Hrvatske „Novosti“ — starčevićanskom pobjedom! Da ta pobjeda izgleda ljepšom, da telad ne vidi, kako su frankovci i rauchovci saveznici, iste te „Novosti“ proglašuju uz Krbavca i židova Weinbergera — članom „naše“ stranke, prem taj Weinberger uvijek govori, da je stari magjaron, naime magjaron i židov, to jest, od onakvih „hrvatskih“ patriota, koji su sa simpatijama u svog čovjeka Franka, a sa žepom uz vladu. Za izabranog pak bilježnika Kopicu i načelnika Albrechta vele, da su „izvan stranaka“. Tako se dakle javlja da teliči ne vide, kako im je dužnost za jednoga svog čovjeka proturavati tri Rauchovca. Zato je Weinberger proglašen članom njihove stranke a ona druga dvojica „izvan stranaka“.

sao, o tome ne ima sumnje, jer mi vidimo, da se tunji kod nas ribaju u mjesecu travnju, te riedko prije, a to traje do lipnja, kašnje ribolova ne ima do kolovoza itd., gdjekad i kasnije u pojedinim zatvorenim zaljevima, u kojima tunji t. j. pojedini ostaju i za godinu, te se priuče i klimatiziraju tako, da smo vidjeli u šibenskom zaljevu ulvačenih tunja do težine od 250 do 300 klg. ako i riedko.

Koncem rujna tunji kao ploveća riba ostavljaju sasna naše krajeve i vraćaju se k svom domištu u Atlant, naravno niti u milijuntom dielu onog broja, u komu su se iz svoje kuće uputili bili.

Što nagoni tunje, da ostave vode Oceana i da brču jedan dio k vodama Spanjolske, Francuzke i Englezke, a drugi da ulaze kroz Gibraltar te kroz prostrano sredozemno more brču u naše strane, to je samo tajna. Sva nagadjanja današnjih zagovaratelja ovog ili onog uzroka, nisu drugo nego puka nagadjanja. U njihovim razlaganjima ne vidimo dokaza. Ja naprotiv mislim, po onom što sam iz izkustva stekao razmatrajuć pojedine tunje, da pojedinim brčenjem njihovim kroz Gibraltar a tako i dalje, nije uzrok drugo, nego vrućina, koja u doba odlaska tunja vlada u Atlantiku. Kad ove nestane, a to je pod jesen, tunje se opet vraćaju u svoj zavajč.

Dakle gospoda se još uvijek stide priznati saveznitvo s Rauchom, ali do sledjećih izbora, nadamo se, izgubit će još to malo stida — što ga imaju, te otvoreno proglasiti Rauchfrankovačku koaliciju.

„H. S.“

Na odgovor dopisniku „Slobode“.

Iz Šibenika, 7. lipnja 1909.

U splitskoj „Slobodi“ koncem svibnja štampan je dopis iz Šibenika pod naslovom: Za opće dobro. U tom dopisu dopisnik upire ponosno na potrebu sloge u tom gradu. Za pravo reći, piše prikladno i mirno i to nam se dopada. S napadajima, klevetama i sumnjičenjem, čega je bilo preveć u prošlosti, nije se moglo nadati nikakovo dobro. To je i naravno: uvrijeđeni na uvriede lahko ne zaboravljaju.

Nama se mili novi način pisanja i želili bi, da se u njemu uztraje, te što se ne može postići danas, nije izključeno da se neće sutra, ako se plemenito osjeća i pošteno misli. I mi smo za slogu na svoj liniji, ta nam je danas od prike nužde, imajući toliko neprijatelja proti kojima nam se boriti, koji nam rade o glavi. Ali za moći doći do sloge, treba prije izpostavljanje neke uvjete, označiti čisto i bistro svoje stanovište, da se nebi dogodilo ono, što se je imalo već toliko puta oplakati, da se po pučenijskoj slozi braća gore zavadiše, nego li su bili prije. Do toga je moralo doći, jer nije bilo iskrenosti barem sa jedne strane i glavni motivi koji su vodili do sloge, nisu težili za obćom koristi, nego su bili od sporedne važnosti, dočim osobni stali su na prvom mjestu. Za nas pitanje kavane „Zanchi“ nije takovo, koje bi moglo sblžiti zavjednu braću a i nemože da bude.

Šta ga ulazi jedna kavana u ovako važnom pitanju? Mi se nadamo da će dopisnik iznieti koje drugo važno pitanje, te zasjeka u dobrobit našeg hrvatskog naroda. Takova pitanja obće koristi vredna su da se o njima raspravljaju i bio bi izrod, koji bi nebahjem preko njih prešao. Mjesta pitanja pak, bila ona od koje mu drago naravi, dobro su zaštićena, jer imade tko da se za njih bavi.

Dakako, treba popuštati s jedne i s druge strane, kaže dopisnik, i sloga je onog ovot čin. Mi ovo popuštanje razumijemo u smislu izgledanja osobnih oprieka i antipatija; dočim u načelima, o tome ne može biti govora.

Radi se o slogi između Hrvata, na drugo dopisnik niti ne misli, jer znade da je uzaludno; onda logično sledi, da se on i oni za koje piše, osjećaju Hrvatima, da čute hrvatski i da su pripravnici u hrvatskom domu raditi i da će hrvatstvo biti glavnim izhodištem njihovom političkom radu. Kada ovako nebi bilo, sloga bi bila samo na rieči. Hrvatstvo mora biti osnovna točka glavni stožer za obe strane koje se žele složiti. Ovo predpostavljenno može se onda slobodno poći napred, te iznaći formulu, da se dodje do sporazumnog rada, do čega nebi moralo biti teško doći kada se radi: za obće dobro.

Evo mi smo se upeli u ovaj posao i ako ne kompetentni da ga riešimo. To smo učinili stoga, da pokažemo, kako nismo protivni pravoj, iskrenoj i trajnoj slozi, jer smo uvjereni, kada bi se do nje došlo, da bi bila i od prevelike koristi na polju političkom i materijalnom u ovom gradu, pošto sadašnje stanje samo služi nekima, da se smatraju potrebitim, a nisu i nastoje ga izrabiti u osobnu korist. Sa slogom izčeži bi sa pozornice neki politički špekulanti, te bi svaki dobio, koliko bi zavriedio. U meritum samoga pitanja mi ne ćemo ništa poduzeti sa svoje strane, sigurni da naše uplitanje

Pošto su glavna lovišta tunja u našim krajevima dosta udaljena od glavnih tržišta, a pošto lov tunja više puta biva obilan, tako da ga moramo šiljati do Trsta i do Metlaka, mora da naši ribari znadu način, kako će ribu uređiti, prije nego li ju na daleki put odpreme.

S ovog razloga preporučamo ribarima tunje, da netom su izvadili tunje iz mora, odmah im povade brance u unutrašnjosti i da dobro posuganj velikom čistom spužvom svu krv, na način, da ne ostane nikakove vlage a niti najmanje usirene krvi. Za ovim čem pojedinoj tunji svezati za rep i objesiti na način, da mu glava visi dolje. Pošto na nekim postama ima osobito sagradjenih daščara, to se tunji moraju smjestiti u iste, a gdje daščara ne ima, bilo bi željeti da se podignu. Svakako, ako daščare ne imamo, moramo se ipak postarati, da tunje uredimo i objesimo, kako sam gore spomenuo, pa makar ih pokrili čim mu drago, samo da sunce ne tuče u nje. Ako vlada velika vrućina, uputno je odkinuti i onaj dio glave, što je u doticaju sa trupom, da tako zrak bude mogao bolje prodirati i oko tunje i unutarnjosti njegove kolati.

Posve hrdjavi običaj vlada kod nekih ribara tunje. Već pri poglavlju VII. spomenuo sam, kako

moglo bi samo otegnuti njegovo rješenje. Pitanje imadu riešiti prvaci, osobe vriedne svake časti i poštovanja, koji vode u gradu glavnu riec u ovakvim poslovima i koji su jamstvom da će i hrvatski i gradski interesi biti uvijek dobro zaštićeni.

Opazka ured. Primamo ovaj uvaženi glas iz naše stranke, a mi držimo da vrijeme može najbolje da izgledi opreke.

Političke vesti.

Kossuth i Andrassy kod kralja. U ulorak u 11 sati pr. podne bio je primljen Kossuth u audienciju od kralja. Iza njega je bio iz 12 sati primljen i grof Julio Andrassy. U političkim krugovima tvrdi se, da je pala definitivna odluka glede ugarske krize. Kralj će pozvati Wekerla u Beč i ponuditi će mu sastav kabineta, ako ne bi ovaj primio, povjeriti će se sastav kabineta Lukacsu. Još ovoga tjedna svakako bi imalo doći do imenovanja prelazne vlade.

Posle audiencije. Iza audiencije izjavio je Kossuth: Bio sam jedan sat i četrdeset minuta kod kralja, koji me je najmlistivije primio. Držat čete naravnim, rekao je Kossuth novinarima, što vam ne mogu ništa saobćiti o toku audiencije, nego jedino, da konačna odluka još nije pala. Audiencija grofa Andrassy imala je informativan karakter te je trajala pet četvrti sata. Odluka bit će priobćena ministru predsjedniku Wekerlu, koji će u najkraće vrijeme biti primljen od kralja u audienciju. Kossuth i Andrassy odputovali su u večer u Budimpeštu.

Izgradnja ruske ratne mornarice. U Petrogradu se čine velike pripreve za izgradnju četiriju velikih ratnih ladja tipa „Dradnought“. Državno vieće odobrilo je kredit u tu svrhu, koji je bila duma odbila. Spor između dume i državnog vieća izgledila je mješovita komisija. Financijalna komisija odobrila je kao izvanredni izdatak za resort ministarstva rata 8 milijuna rubalja.

Tri milijarde za francuzku ratnu mornaricu. Više viede za francuzku ratnu mornaricu zaključilo je, da se imade ostati kod programa, prema kome mora Francuzka do god. 1919. imati 45 oklopnjaca. Potrebna svota od 3 milijarde podieliti će se na 10 godina.

Pitanje Krete. Na pitanje Grčke o stanju vojske na Kreti odgovorila je Turzka, da takove intencije postoje za slučaj, ako bi se zbio kakav napadaj na muslimane na Kreti. Turzka je dala dokaze svoje miroljubivosti. Promienit će stvar, što se tiče vlade i autonomije Krete, ali traži natrag svu suverenitet i pravo kontrole.

Dogodjaji u Turzkoj. Turzko poslanstvo, koje putuje Evropom u svrhu notifikacije promjene prijestolja, nalazi se sada u Rusiji. U Turzkoj se provodjaju medjutim upravne reforme upravo na grozničavi način. Turzka se istodobno hoće da posve oslobodi tutorstva engleske financijalne komisije u Macedoniji. Protivnici ustavnog režima se nemilosrdno proganjaju i apse. Ova mjera opravdava se time, da se ovi elementi na takav način učine neškodljivim. „Jeni Gazeta“ javlja, da je savazna posebna komisija, koja bi imala razpraviti i ustanoviti novi nastavni program. Temeljem će ovoj komisiji služiti nastavne osnove europskih država. Do sada se je u turkiskim školama učilo veoma mnogo, djaci su bili preobtrećeni, ali najglavnije, što bi im bilo trebalo za kasniji život, nisu učili.

neki naši ribari imadu posve hrdjavi običaj polagati ribu iza kako crkne u more. Ovaj nesretni običaj sledi i mnogi ribari tunje. Ima onih, koji iza kako su tunje očistili umjesto da ih urede, kako sam gore spomenuo, svežu ih doduše za rep, ali mjesto ih objesiti u sjenasto mjesto, oni ih bace u more, čekajući na sate i sate, da ih odavde izvuku i na tržište pošalju. Ovo je veliko zlo i ovoga se treba čuvati, pošto je tako pogibeljno, da nam pospješi usmrđenje ribe, a onda, koju korist debijemo? Svi znamo da vlastnici „tunova“ i „šabakuna“ ulažu ne malih glavnica za njihovu nabavu; svi znamo, da ribolov tunje nije redoviti svake godine, već da je to uprav njeke načina ribanja na sreću, te ako nam se sreća nasmiđe dobro, a ako ne, prave se novi dugovi za hranu družini i upada se u sve to veće troškove, koji znadu doprieti tako visoko, da vlastnici zadaju priego, ako lov izda dvie tri godine izasebice. S ovog razloga, bez suda, kad nam se je sreća nasmijala, znajmo se s njome okoristiti, jer tko zna, kada će opet. Mogao bi navesti više primjera onih, koji se ribolovom tunja obogatili, a naprotiv i onih koji su s ovom ribaštom upropastili.

Mi moramo ribanju tunje posvetiti osobitu

Uredovni hrvatski jezik „Narodnoga lista“

Posle poznatih naredaba upotrebljavaju i uvadjaju se i pečati, kao i tiskanice, sve u hrvatskom jeziku kako sledi:

I. R. UFFICIO IMPOSTE
CITTAVECCHIA-PRES. XX./V. 09.
No. ALEG.

I. R. TESORERIA PROVINCIALE
ZARA, PRES.
No. ALLEG.

I. R. UFFICIO DELLE IMPOSTE
ALMISSA-PRES. 09
No. ALLEG.

I. R. UFFICIO STEURO-DOGANALE
PRES. KNIN
No. B.lg.

I. R. CAPITANATO DISTRETTUALE
(SEZIONE IMPOSTE)
KNIN
PRAES.
No. BLLG.

K. K. FINANZ LANDES-DIREKTION
ZARA, AM
PRAES.
No. MIT. BEILL.

I. R. ESPOSITURA DOGANALE
SANITARIA
K. K. ZOLL- UND SEE-SANITÄTS-
EXPOSITUR TEODO
No.
EX OFFO

Ili još i obvoji n. pr. sa sledjećim naslovom naravno pečatanim:

An das k. k. (Neben) Zollamt
in
(Lissa)
Finanzbezirk:
Portofrei Dienstsache (Spalato).

brigu i mar, jer ovo ribanje sačinjava jako unosnu ribarsku granu, koja može da u mnogočem nadoknadi sve to više nazadovanje našeg gospodarskog napredka, pošto nas poljodjelstvo izdaje. Profesor Petar Giacoez iz Turina tvrdi, da bi se iz odpadaka, koje danas ribari i tvornice koje se bave pripremanjem tunja u ulju, bacaju uzalud, moglo napraviti tako izvrstno ulje za liek, da bi čak moglo zamijeniti ulje od bakalara, koje se pije kao liek. On dapače tvrdi, da je pokuse izveo i da je ovo ulje našao puno boljim okripjujućim sredstvom, nego li je ono od bakalara, a k tome da ga bolesnici radije uzimaju, jer da ne ima nikakova neugodna mirisa, a niti hrdjava okusa.

Završujem ovo poglavlje živom preporukom našim ribarima tunje, da ako žele sebi koristiti, neka se stave ozbiljno oko osnuća ribarskih tu-narskih združaja, jer su ove jedino kadre da utru-pu dosadašnjim uredbam i stvore nova vrela za napredak ove grane ribarstva.

(Nastavit će se).

uredovne vanjske oznake o kakvoći lista su n. pr. ovakove:

R	Lissa	R	Sebenico
	No. 376.		No. 228

Recomandirte Briefe

Exffo

esente di porto posta.

Zar ne, da „Narodni List“ ima pravo sa svojim pomagačima kad uzveličavaju ovakav uredovni jezik?

Iz hrvatskih zemalja.

„Hrvatska stranka“ se razpada. „Hrv. Sloboda“ ima članak o „dalmatinskom“ saboru, gdje kudi otezanje sa otvorom istoga. U članku čita se i ovo: „Po pouzdanim informacijama doznajem, da se kolovodje „hrvatske stranke“ nemilo boje saziva sabora, koji sobom donosi pretresanje o rješenoj jezičnom pitanju. A kako bi to pretresanje jako slabo i nepovoljno izpalo po ovu gospodu, koja su kumovala tom političkom činu, to bi u saboru čitava „hrvatska stranka“ pravila jako mizernu figuru. Većina nezadovoljnika sa rješenoj jezičnom pitanju u „hrvatskoj stranci“ nije ni malo voljna da sa onom dvojicom — njihovom krivaca dieli krivnju i bruku. S toga se već unapred pogovara, da bi se ta stranka mogla raztepti još prije saziva sabora. Glasine o pomirbi D.ra Trumbića i D.ra Smodlake, koje glasine u ostalom niesu tako neosnovane, kako bi neki htjeli turiti u javnost — potvrđuju ove kombinacije o razlazu članova većine zadarskog sabora. Nadalje se natuca, da bi Trumbić i Smodlaka sa nezadovoljnom većinom „Hrvatske stranke“ prešli k Čingriji grupi te proti grupi Blankini-Ivčević povelji oštru borbu. Kad bi se ovo već prije sabora obistinilo, što će inače usljediti prije ili kasnije, onda bi se Blankiniju i Ivčeviću zadao smrtan udarac. Politika antichambrianja, koju je sadašnja razklimana većina uvela, ovim bi korakom dospjela, a tim bi se pristupilo saniranju naših bolesnih prilika. Sabor dalmatinski tada bi u istinu poslao odraz narodne volje i mišljenja“.

Požezani protiv Raucha. Požeško gradsko zastupstvo zaključilo je sa 9 glasova protiv 7 da se nema Raucha dočekati. Od ovih 7 bila su 3 frankovca, 3 židova i 1 stari magjaron. Jedan frankovac je predlagao, da se Rauchu barem podigne slavulok. Sva družtva zaključila su ne prisustvovati Rauchovu dočeku.

Promjene u kazališnoj upravi u Zagrebu. Na 7. o. m. preuzeo je novi intendant našega kazališta gosp. Vladimir Treščec-Branjski intendantne poslove. Imenovanjem g. Treščeca za kazališnog intendanta prešli su kazališni poslovi iz odjela za unutarnje poslove k odjelu za bogoštovje i nastavu te su kazališnim referentima imenovani srednjoškolski nadzornik dr. Bosanac (za dramu) i dr. Milorad Stražnicki (za glazbu).

Pokrajinske vijesti.

Novi list. U Spljetu je izišao novi list „Obrtnik“, organ za promicanje interesa maloga obrta u Dalmaciji. U programu kaže: „Zadaća je našega lista promicati i štitići interese maloga obrta u cijeloj Dalmaciji, a na osobiti način Spljeta, koji trebujie reda i složnog rada za sveobći obrtnički napredak“. Neće se baviti politikom; uredovat će hrvatski, ali će primati i talijanske dopise.(?) Držat će se one: Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.

U zavodu za osiguravanje radnika proti nezdodama. Ministarstvo unutarnjih posala, na temelju Zakona o osiguravanju radnika proti nezdodama, pozvalo je zadarskog obrtnika gosp. česarskog savjetnika Krsta Mazzocco kao člana u starješinstvo odnosno zavoda u Trstu.

Za gojenje govoda. Da se popravne pasmine govoda u Dalmaciji, Namjesništvo podupire širenje postaja za bikove povjeravajući u ovu svrhu sposobne bikove Oberinthaltske pasmine, koja se je dosad pokazala sa svim prikladnom našem podneblju i našoj paši, obćinama i privatnim osobama u mjestima gdje ima barem 60 krava. Bikovi će se, uz pogodbu, povjeriti zanimanicima uz uvjete sadržane u Objavitelju Dalmatinskom.

Iz grada i okolice.

„Ubožkom Domu“ udielio je dr. Božidar Štambuk K 5, da počasti uspomenu blagopokojnoga Luke Drinkovića. Uprava „Ubožkom Doma“ veleučenom gospodinu najsmjernije zahvaljuje.

Tjelovo. Obhod Tjelova obavljen je u četvrtak od 11 do 12 sati prije podne po najkrsnijem vremenu.

Kazalište. Sutra je prva predstava, što ju daje u mjestnom kazalištu ensemble hrvat. zemaljskog kazališta zagrebačkoga. Imala se dati „Hasanaginica“, ali je s nepredvidjena razloga uvrštena za prvu predstavu krasna drama M. Prage: „Križa“. Dogodio se naime, da je druživo u Splitu jedne večeri moralo izpustiti predstavu, pa da iscrpi cio repertoar mora da tamo predstavlja i u nedjelju večer. Tako će sutra na večer članovi ovog ensembela predstavljati i ovdje i u Splitu, a da se to uzmogne izvesti izabrana je za Šibenik prve večeri „Križa“. U „Križi“ prikazat će se našem obćinstvu za prvi put vriedni umjetnici G. Borštnik u ulozi Raimonda Donata, G. Štefanac u ulozi Piera Donata, g. Lyanka u ulozi Uga Riccia, onda g.dja Nina Vavra u ulozi Nicolette Donati, g.djica Vilhar u ulozi Fulvije Giuluzzi i g.djica Car u ulozi Giuliete. Predmet drame je vanredno interesantan, aktuelan, a njezina tehničko-literarna vriednost priznata od talijanske kritike. U ovom komadu naši umjetnici imaju liepu priliku, da izkažu i razviju svoje vrline i sposobnosti, pa nam je za to milo, što se je u nemogućnosti da se prve večeri prikaže „Hasanaginica“ izabrala ova snažna radnja talijanskog pisca. Čin se događa u Milanu.

Ulazne su cene, obzirom na odličnost i vriednost ove naše družine i na znatne troškove skopčane s njenim gostovanjem u Šibeniku, vrlo umjerene.

Nema sumnje, da će kazalište sutra na večer izpuniti mnogobrojno obćinstvo, sve, što čuti za umjetnost, a u isto doba za narodni ponos. I ne samo sutra na večer, već kroz svih osam večeri, što traje ovo gostovanje, svi naši ljudi mora da počaste ovako riedke umjetnike prisutnošću u kazalištu, jer oni to zaslužuju, jer je to rodoljubna dužnost.

Sutra na večer, dakle, svi u kazalište!
Premiuo. Dne 10. tek. mj. na prolazku u ovom gradu nenadano je umro Matija Vitić Živanov, poljodjelac iz Špiča, 56 godina star, od tumor hepatis, te je bio pokopan na mjestnom katoličkom grobištu.

Upao u more. Dne 10. t. mj. nehovice je pao u more na drvenoj obali dječak Renato Brajer Oskarov, te je bio izvučen od blizu se desetić e. kr. mornara broda „Schwarzenberg“ Vinka Paščića i Josipa Komića.

Izpti za kaffe. Danas se na mjestnom kotarskom poglavarstvu obdržavaju pred stručnom komisijom izpti za kaffe, i baš ovaj put za pekare. Prijavljenika ima mnogo, te će se izpti za druge obrte držati što prije redovito.

Poskupljenje kruha. Iz svih se mjesta pokrajine tuže na najnovije poskupljenje kruha, usljed kojega danas crni kruh zapada onoliko, za koliko se je nedavno mogao kupovati bijeli fini kruh. Podje li ovako napred, teško svakome osobito nižoj ruci, radniku i činovniku. Misle li vlasti pozvane da štite interese pućanstva ista poduzeti proti zadnjoj špekulaciji velikih skladištara brašna, koja je ovom poskupljenju kriva, ili će zar uvijek i njihovu nezavisnost utaziivati misera contribuens plebs?

Nadjeno. Dne 11. o. mj. bila je nadjena u obć. perivoju jedna prazna novčarka, koja sadržava jedan ključ „Wertheim“-ove blagajne. Onaj, tko je to izgubio, neka se prijavi redarstvenom uredu, gdje će mu biti izručeno.

Izguljeno. U gradu — u glavnoj ulici — izgubio se snop ključa. Tko ga je našao, umoljen je da ga donese u uredništvo našeg lista, i dobit će od vlasnika liepo nadarje.

Amerikanska jahta. Ponovno došao je u ovu luku američanski jaht „Corsair“. Na istom je vlasnik Morgan sa obitelju, ukupno 11 putnika. Iza kako pregledaše grad Šibenik i vodopad Krke odputovaše put Trogira, od kuda će prosliediti put južne Dalmacije. Iz Dubrovnika putnici poći će put Sarajeva.

Vladino sjemenje. Javljaju nam da su ove godine razni naručili sjemenja kod vlade. Većinom sjeme nije niti niklo, a ono što je niklo nije bilo od nikakove vriednosti. Na poljodjel-skom viehu mogli bi se lahko domisliti uzroku neuspjeha, pak bi bilo dobro da ono starog sjemenja što još imaju bace u more, a ne da s njime dijelom Dalmacije šalju o sebi svjedodbe siromasitva.

Protuzakonitosti u Vodican. Brzojavljaju nam danas: „Andrija Čičin-Šain, načelnik koji se zahvalio, protuzakonito odgodio sjednicu i dao razljerati viećnike“. Liepo!

Žilodžera u Kaštel-Sučurcu. Javljaju nam: U području ove obćine bila je konstatovana filokserična zaraza. Ognjišta se nalaze u velikim razmacima a ima ih sedam, tako, da možemo reći kroz par godina sve će polje biti okuženo. Vinograda posadjenih na američanskoj podlozi kod nas je veoma malo. Uzrok bi tome bio,

što vlasnici zemalja ne dolaze nikako u susret težacima, a sadnja uz prijašnja prava ne ide već nikome u račun. Filoksera će prema tome i težeke i gospodare zateći nepripravne, te će ovaj do sada izvrstni vinorodni kraj opustjeti.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Javna zahvala.

Veleučenom Gospodinu

Filipu Dr. Colombani-u
liečniku prvicienu zemaljske Bolnice
u Šibeniku.

Zaskočen od pretežke bolesti ne samo što postadoh nesposoban za daljnji službeni rad, nego i moj život morao je nedvojbena podleći nemoljivom udarcu katastrofe. Providni je htjela, da sam se obratio na Vas, Veleučeni Gospodine, pa ako sam danas sretno povrćen u krilo svoje obitelji, to poslie Boga imam jedino zahvaliti Vama, Veleučeni Gospodine, koji ste izvanrednom vještinom obavili vrlo tešku operaciju i najvećim ustupljenjem njezin tok i razvoj doveli do potpunog ozdravljenja.

Ovim putem izričim Vam, Veleučeni Gospodine, moju najdublju harnost i zahvalnost; a moilit ću Svevišnjega da Vas požive do skrajnjih granica ljudskog života na diku i ponos liečničkog stalija i na korist trpećeg čovječanstva.

U znak vječite odanosti

Franjo Cisaž,
Ingleno društva „Dalmatia“
u Velušiću.

Sasvim badava
svakomu

ura sa lancem

Da našu tvrdku kao i naše nove žepne ure za gospodu i gospodje objavimo, razšiljeno svakomu uz pripisanu K 1— za troškove (također u poštkanski markama) krasnu uru sa lancem i naš ilustrirani cienik.

Pišite odmah na tvrdku:
HEINRICH WEISS,
Beč 99. Poštanski pretinac. 1—26

Obavjest.

Čast mi je javiti, da koncem lipnja prenosim moj „Hotel Krka“ s restauracijom u kuću Unič, isto na obali, povrh kavane „Miramar“.

Preporučujem se svim mojim cijenim gostima i prijateljima i za u buduće, uvjeravajuć ih, da ću svojkim nastojati, da budu uvijek i posve zadovoljni.

Šibenik, 14. svibnja 1909.

Frane Crljenko,
hotelier.

Oglas.

Stavlja se poštovanim gg. kupaćima do znanja da razšiljeno

zelene oraha

u poštkanski korpama po 5 kigr. franco svaka pošta u Austro-Ugarskoj po 4 krune. — Orasi zeleni upotrebljavaju se za kuhanje u slatko. — Novce i naručbe šalju se:

S. H. Mulić
Konjica (Hercegovina).

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA - PODRUŽNICA - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

DIONIČKA GLAVNICA K 1.000.000

Pričuvna zaklada K 100.000

Centralna Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, obćinama i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srećke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obroćno odplaćivanje. Osjeganje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srećaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovćenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje i t. d. uz najkulantnije uvjete.

35-52

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinski trg, Berislavićeva ulica br. 2. - - - - -
PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijek, Sarajevo, Spljet i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom obćine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život:

- a) osiguranja glavnicu za slučaj doživljaja i smrti;
- b) osiguranje miraza;
- c) osiguranja životnih renta.

2. Osiguranja mirovina, nemoćnina, udovnina i odgojnina sa i bez liećničke pregledbe.

3. Pućka osiguranja na male glavnicu bez liećničke pregledbe.

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zadruga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).

2. Osiguranja pokrećnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).

3. Osiguranja poljskih plodina (žit, siena i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploća protiv razlupanja.

Zadruga imovina u svim odjelima iznosi: K 1.410.816.28

Od toga jamćevne zaklade: K 1.000.000.00

Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 820.000.00

Izplaćene odštete: K 2.619.582.36

Za Dalmaciju pobliže obaviesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatiae“ u Spljetu. Poslovnica u Spljetu, ulica Do Sud br. 356. - - -

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE. 39-52

Jedini je domaći osiguravajuci zavod!

Jedini je domaći osiguravajuci zavod!

THIERYOV BALSAM

jedini i pravi sa zelenom opaticom kao zaštitnom markom. Djeluje sigurno proti grćevima želudca, nadimanju, kašljivosti, ljutini, nazebi, prsnim bolima, promuklosti, trganju u udima itd. Izvana uporabljen za čišćenje rana i utaženje bolova.

12/2 ili 6/1 ili jedna flaša za obitelj 5 kruna.

Thieryova stolistna mast za rane

Sigurno djelujuće domaće pomoćno sredstvo za čirove, abcese, rane, ozlede, opekline svake vrsti. - 2 doze K 3-60.

Dobiva se kod: Ijekarne k angjelu Čuvaru A. THIERYA u Pregradi kod Roića (kiselo vrelo).

Opomena: Svaki koji narućuje i prodaje drugi patvoreni balzam bez moje zaštitne marke - Opatice - ili surogate izlaže se zapljeni falsifikata i spram §. 23. i 25. kaznenog zakona zatvoru od godine dana ili globe od 4000 kruna.

Zaliha u većini Ijekarna. - Prodaja en gross kod drogijera.

U zalihi kod drogijera Ijekarnika NIKOLE RATKOVIĆA i J. BUĆANA Ijekarnika u SPLITU. 12-13

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Cassa di Risparmio, Br. 5.

..... Vlastita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenićne poslove eskomptuje mjenice, daje predujmove na vrijednostne papire, kao i na robu ležuću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te

banknote i unovćuje kupovne i izždriebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaće doznake na sva glavnija tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vjeršije uz izprave (dokumnte) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsvjestnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete. 39-52

HRVATSKA TISKARA I KNJIGOVEŽNICA - ŠIBENIK.

TISKARA

Obskrbljena je sa najmodernijim i najsavršenijim strojevima, te prima sve u štamparsku struku zasjecajuće radnje od najjednostavnijih do s najfinijim ukrasima izradjenih, a sve uz umjerene cijene.

Izradjuje svakovrstne radnje kao: Knjige i brošure, sve vrsti tiskanica za obćinske, župne i druge urede, seoske blagajne, odvjetnike trgovce itd. itd., te moderne posjetnice, zarućne i vjenćane objave, pozive na zabavu plesne redove, osmrtnice itd. itd.

KNJIGOVEŽNICA

obskrbljena je sa strojem za pozlaćivanje i sa najnovijim slovima, te izvršuje sve knjigoveške radnje sa tiskom u bojama, posrebljenim i pozlaćenim, a prima narućbe za izradbu raznih galanterijskih predmeta, kutija, okvira itd. itd.

Preporuča za to svoje proizvode slavnom obćinstvu, a napose trgovcima, zavodima i drućtvima.

Jedina hrv. tvornica voštanih svieća Vl. Kulića u Šibeniku